

אור לארבעה עשר פרק ראשון פסחים

מ.

עין משפט
גזר מצוה

מתני' אין חוששין שמא גיררה חולדה כו'. אין חוששין כשצדק זוית זו וזכא לצדוק זו שמא צמוך שצא לצדוק זו גיררה חולדה חמץ למקום הצדוק וזכרונא לחזור ולצדוק: **שאל קו.** שצאת לחוש לכך הרי גם מחלז לחלז יש לומר כך אני צדקתי קודם לחצירי ולאחר צדיקתי הצידה חולדה חמץ מחלז חצירי לחצירי ואין לדבר סוף ולאו חזר ממנא קאמר אלא כל צתי החלז קרוי חצר: **גמ' הא חושינ.** שהצידתו לנאן חיישינן שמא דענין הוא כאלו וצריך לצדוק ואמאי נימא אכלתיה: **מי לא סני.** במסכת אהלות מדורות העובדי כוכבים טמאין מפני שקוצרין נפליהם בצמיחהם והעכו"ם מטמאין צמיחתן אף בהלל לרצונן ולר"ש צן יומי נמי דלמיר קצרי העובדי כוכבים אינם מטמאין צמגה ומשא מודה הוא דלא אימנעו אלא מטומאת אהל דלא מקרו אדם: **וכמ' ישפה.** העכו"ם צמדור ויהא המדור צריך צדיקה לכשיצא העכו"ם וירצה ישראל לדור צו: **מ' יוס.** כפי יצירת הולד: **ואע"פ שאין עמו אשה.** לפי שחשוד הוא על הזנות: **ולא מקום שאורי חולדה יוכלין להלך אין לייבין צדיקה.** שאם הושלך הן בני חטוטה ואכלוהו: **הא.** דלאהלות צבשרא מיירי הלכך ודאי אכלוה דלא משתיירא: **האי מאי.** כלומר מאי קושיא א"י אורחא דמשייר צבשרא ליכא לן למיחש התם מידי דהתם שחשא צעלמא הוא אימור הוא אימור לא הוה הלכך היכא דלמירא חולדה תלין לקולה ואמרי' אס משתא לומר הוא אימור אכלתיה וספק אכילה יכול להוציאנו מידי ספק השלכה אכל הכא גבי חמץ דקשיא לן היכא דחויין דגריה נמי נימא אכלתיה ודאי הוה: **מי יימר דלכלתיה הוי ספק.** ציעור ודאי חמץ היה כאלו ואין ספק היתר מוילאי את הבית הוא מידי ודאי איסור: **מגורה.** גורן: **וימי.**

דנכרין הן שהיו נתרמו: **והא הכא.** דכיון דממורחין הן והרי הן צבית דכל מגורה צבית היא: **ודאי עבלי.** דהא נגמרה מלאכתן וראו פני הבית וחל שם טבל עליהן משעה שראה פני הבית ספק עישון חצר זה ספק לא עישון ואמאי ספק זה ומוציא פירות הללו מידי ודאי טבל משום דרוז חצרים מעשרין הם מיד קודם שיחשם מתחת ידו: **הסם ודאי וודאי הוא.** כי היכי דפשיטא לן דטבילי אהו ודאי ספק פשיטא לן דגמריה ואין נגמרה הילוך אחר הרוז צדכר אלא חוקה ודאי כלל החצרים: **ואי צבית אימא ספק וספק הוא.** כי היכי דמספקא לן אי עשריניהו אי לא עשריניהו הכי נמי איכא לספוקי אי חל עלייהו שם טבל מעולם אי לא ומעיקרא אימור לא טבול ואע"פ שהן ממורחין וצמחן הבית אימור עבד להו כד' אושעיא שהכניסה לבית צמחן שלה ואתר כך דשי' וממרח ומוצת הטבל חלה צראית פני הבית צבצא מניעה צהשוכר (דף פה.) וזה צראית פני הבית לא נגמרה מלאכתן לחול עליו שם טבל וכשגמר מלאכתן כצו צמחן הבית הוא ואין אלו פני הבית אלא כשכנס דרך פתחים כדמתיא' חסידים הראשונים היו מכניסים פירותיהן דרך טרקסומן כדי לחייבן צמער עכשיו מכניסין דרך גגות דרך חצירות וקרפיות לבית כדי לפוטרו הלכך לא חייל עלייהו שם טבל ומותר הירוש הזה לאוכלן אכילה קצב. ולא תימא נהי דלא חייל עלייהו טבול לאכילת עראי אכילת קצב מיהא ליתסרו דהא דמיתסרא אכילת קצב קודם קציות גורן וגמר מלאכה מדרכיה ואגזי איסור דרצין סמיכין אחוקת חצר עשיין: **כדי צבצא צמחן אולג.** ואפילו קצב דכל זמן שאין שם גורני של טבל עליו אינו אוסר באכילת עראי וכל אכילת בהמה לא גזרו עלה משום אכילת קצב דתנן במסכת פאה (פ"א מ"ח) מאכיל לבהמה ולחיה ולעופות ופטור מן המעשרות עד שימרח אכל למאכל אדם נהי דלא טביל מאוריייתא מירוח אפילו קודם מירוח אסרו לכול קצב צבולי גמרא: **מליץ.** איניש אלמא וישראל הוא:

אין חוששין שמא גיררה חולדה. ואם תאמר והא מרישא שמעי' דקמי כל מקום שאין מכניסין צו חמץ אין צריך צדיקה א' מריץ דהוה מוקמינן צשאין חולדה וצדלס יוכלין להלך שם: **כל מקום שחולדה וברדס וחזיר מצויין שם אין צריך צדיקה.**

אומר ר"י דהניס מותיין ליכנס צבתי עובדי כוכבים אפי' אין חזיר וחולדה מצויין שם משום דמניא צמוספתא ס' דלין מדורות העובדי כוכבים צמוצה לארץ: **בבשר לא משיירא.** אומר ר"ת דהיינו דוקא צשר נפליס

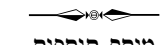
דרכיך דהא צפרק [שני] צדיק (דף יט: ושם) חשיב חזיר שאכל צשר אכילה על ידי הדחק: **ואם תמצא צומר הוה אימור אכלתיה.** וא"ת והא מדורות העובדי כוכבים רשות היחיד הן ומתן צמסד טהרות (פ"ו מ"ד) כל מקום שאתה יכול להרבות ספיקות וספיקי ספיקות צרשות היחיד טמא וי"ל דלא דמי הן ספיקא לשאר ספיקי דלמאי אינו לן למימר שיהא צו נפל דומי לספק ציאה א"י אימור אכלתיה עדיף משאר ספיקות דספק הרגיל הוה וקרוז לודאי ועוד דלפילו מידי ודאי צבי למימר שיוציא זה הספק: **כדי שתהא בהמה אוכלת.** ומימה דמ"מ הוי ודאי טבל מדרבנן לענין אכילה קצב אפי' הכניסה צמחן שלה כדלמיר כדי שתהא בהמה אוכלת משמע אכל הוא עצמו אסור וצמוספת' תניא ומיימי לה צב"ק צבילה (דף יג.) הכניס צבית צבולין לעשות מהן ערבא אוכל מהן עראי ופטור וקאמאי ספק ומוציא מידי ודאי דרבנן וחשיב להו צמוקת ממוקניס גבי חמץ אמאי לא אמי ספק ומוציא מידי ודאי צדיקה דרבנן דמאורייתא צביטול צעלמא סגי ואומר ר"י דמתני' איירי צשלא ציטלו דהוי ודאי דלורי' ועוד אומר ר"י דהא דקאמרי הרי הן צמוקת

ממוקנין היינו צהנך דלא חזו אלא לבהמה והא דפריך צמנמות צפרק רבי ישמעאל (דף סו: ושם) אמאי דקאמר מירוח הנכרי אינו פטור משום צעלי כסין פירוש עשירים שמוכרין צבואתן לנכרי קודם מירוח וחזרין וקונין מהן אחר מירוח תרומה נמי אפשר דעביד כרבי אושעיא וכו' משמע דלגמרי פטור ה"פ צביד להו כרבי אושעיא וצמדי דמאלל צממה מה ועילו חכמים צצמקת' **כדי שתהא בהמה אוכלת.** צממה דצבטול שראה פני הבית אפילו בהמה נמי לא אכלה ומימה לר"י מאי שח משאר הנאה דשרי דלא מנינו טבל שהוא אסור צהנאה ויש לומר דדרשינן צבמה מדליקין (שבת סו: ושם) גבי אין מדליקין צבטול טמא משום דכתיב את משמרת תרומתי צבתי תרומות הכמוז מדבר אחת טהורה ואחת טמאה מה טהורה אין לן צה אלא משעת הרמה וילין א' אף טמאה כן ו' והיינו דהלכה ו' והדר גמר טהורה וכן טמאה מה טמאה דמיתסר צהדלקה קודם הרמה אף טהורה וכן להאכיל לבהמה וכל הנאה של כלי' ומיהא נמי ידעינן דלין צשאל מאכיל לבהמה כרשי תרומה ורש"י לא פי' כן צצבת':

בשפחתו של מציק ובהן והצין ירדע אם ובר אם נקבה. מכלן אין להוכיח דשפחה מטמאה צבילה דשמא של צבירתה היה ר"ת מיהו צת"כ אמרינן צבדיח דבר אל צני ישראל אין לי אלא צני ישראל מנין לרבות גיורת ושפחה משוחררת ושאין משוחררת ת"ל אשה והא דפריך צפ' הערל (בימות עד: ושם) מי מליאת אמרת תרומה כתיב וכהא ומהניא דבר אל צני ישראל גיורת ושפחה משוחררת מנין ת"ל אשה הא דנקט התם משוחררת לא למעושי שאין משוחררת אלא קהל הביתא מהם דלא פריך אלא ממשוחררת כדמסיק ואי ס"ד לתרומה משוחררת צנות מיכל תרומה נינהו ושאין משוחררת אכלה שפיר אס היא של ס' כהן ואומר ר"י דכהן שטוה היה דלפילו אס נאמר של צבירתה היה וכהן זה קרוז היה לא היה לו לעומא דלמרינן צמורת כהניס דלין כהן מטמא לנפליס דרומיא דלציו ואמו צעינן צני קיימא ו' ועוד דכאן לא היה לצורך המת':

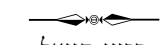
ספק
אמרינן בחוקת ממוקנין. ולא והתיא מעשה בשפחתו של מציק אחד ברומן. פירוש שם

א א מיי פ"ג מהלכות
מתן ומלא הלכה ז
כמנ עשין לט טו"ע אריח
פי תל ספקי א'
א ב מיי פ"ג מהל'
טומאת מת הלכה ז:
ב ג א הלכה ז:
ב ג ד א הלכה ז:
ה ז מיי פ"ג מהל' מעשר
הלכה ז:
ד ו מיי פ"ג מהלכות
מעשר הלכה ז סמ
עשין קלמ טו"ע י"ד פי'
שלא ספקי פד:

מוסף תוספות

א. ואי חוששין אמאי לא. מ' הרי"ג. ב. ואורחיה הוא. מוס' ה"א. ג. [והא] לא שכיח הוא. מוס' ה"א. ד. כלומר מה העיילו ה. [ד]אן לבהמתו ה"א. ה. [ד]אן לבהמתו ורקא קאמר וכו' מאי קא פריך. ינחא ליה טפי למעבר ע"י גוי כדי לפטרה לגמרי. מוס' ה"א. ו. ואמאי אין מירוח חזיר פטור. אן פ"י אכילה. שם. ח. אין לן בה אכילה. ט. אלא משעת הרמה ואילך. שם. י. אבל הנאה שנתה על כליה שרי. מוס' שבת סו: ו' והשפחה נטלתו ומתלתו לבור. מ"ט ה"א. יב. לאפקי נפליס דלאו בני קיימא צינהו. מוס' ר"פ. יג. שרי חזיר חזק מטמא לקרובי אלא לצרכן לקבוצ ולהביא להם אינן וחכמים אבל בלא הכי לא. מ' הרי"ג.

רבינו חננאל

אין חוששין שמא גיררה חולדה חמץ לבית. חוששא הוא דלא וייששין. הא אילו חזרין לחולדה דשקלא נהמא קמן צריך לבדוק עד דהשכח לה. אמאי נימא אכלתיה. כדמתן בסוף אהילות בענין מדורות הדיס טמאים וכו'. כל מקום שחולדה וחזיר יוכלין להלך אין צריך צדיקה. שאמרינן כל שרץ שהיה שם הלל אכלתיה. ופריך ר' וירא מחזירי בבשר שרץ דלא משיירא. לפיכך שרץ דלא משיירא. מהניא דהכא בלחם חמץ דמשיירא. רבא אומר התם באהילות וספק וספק הוא. אמרינן שמא שרץ היה שם. ואם היה שם שמא אכלתיה חולדה וחזירי. הכא דרבי היה שם פת. ומשמא אכלתיה חולדה לא שרין ליה. דאין ספק דוחה ודאי. ומתמיהין ולא. והתיא חצר שמת והניח מגורה מלאה פירות וכו'. ודחין חמץ נמי ודאי הוא שעשורן. כל י חזוקה על החבר שאינו מוציא דבר שאינו מתוקן מתחת ידו. ירושלמי ובלבד שמת שריבוהו. ואמרינן לא לא משיירא. רבי אושעיא צביד דאמר מעריס אדם על החבואה ואינו עושה אותה גורן. אלא מביטה במזון שלה כדי שתהא בהמתו אוכלת המזון ופטורה מן המעשר. לפיכך אמרו בחוקת מתוקן הוא. אבל אלו נתבאר ודאי טבילי לא מקום. שהטילה פכל לבור.

דעה דמתן (דמאי פ"א מ"ג) הולקס לרע וצבמה פטור. צדמאי מנין (ע"ז שם).